Nr 1537

av herr Levin
i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 140
angående konjunkturstimulerande åtgärder.

I den konjunkturpolitiska debatten betonas ofta — inte minst från liberalt håll — de små och medelstora företagens speciella problem samtidigt som dessa företags stora betydelse för den svenska välståndsutvecklingen markeras. Mot den bakgrunden är det djupt beklagligt, ehuru typiskt för socialdemokratin av i dag, att finansministern i proposition 1971: 140, i en tolv sidor lång redogörelse för de av regeringen planerade konjunkturstimulerade åtgärderna, bara en enda gång och tillika mycket flyktigt omnämner den nu avsedda företagargruppen. Något som helst intresse att verkligen stimulera de många små och medelstora företagen kan inte spåras eller ens anas i propositionen.

Bortsett från de röstvärvande, i propositionen kallade fördelningspolitiska, åtgärderna domineras regeringsdokumentet av förslag ägnade att stödja den kapitalstarka storindustrin, som tydligen enligt socialdemokratisk mening skall lösa alla såväl aktuella som kommande problem. Storföretagen beredes sålunda ökad tillgång till obligationsmarknaden, och investeringsfonderna släpps fria för lagerinvesteringar. Att dessa förslag endast tillgodoser storindustrins intressen är uppenbart. Därutöver föreslås ett direkt bidrag på 20 % till lagerökning. Enligt inrikesministerns hemställan skall detta bidrag normalt utgå för den del av 1972 års lagerbehållning som utgör en ökning i jämförelse med innevarande år. Det anges klart att endast sådan lagerökning som är att hänföra till vikande avsättningsmöjligheter skall komma i fråga för bidrag och att AMS skall avgöra när så är fallet, vilket torde ställa stora krav på detta verks kompetens att bedöma de rent kommersiella förhållandena från fall till fall. En lagerökning utgör alltid en stor påfrestning för ett företag. Ingenting i propositionen tyder på att det nu aktuella bidraget skulle förskotteras, varför endast företag med god likviditet kan komma i fråga. Därav följer att regeringen även med förslaget om lagerökningsbidrag i praktiken uteslutande avser stöd åt storbolagen. Under sådana förhållanden är det närmast utmanande att finansministerns förslag om ett investeringsavdrag på 20 %, som bl. a. motiveras med »industriföretagens intresse att i god tid bygga ut sin kapacitet för att inte gå miste om försäljningstillfällen på exportmarknaden när uppgångstendenserna börjar göra sig gällande», i realiteten förbehålls de stora inom näringslivet. Ty endast de som kan redovisa

vinst kommer här i fråga. När det gäller de små företagen motsvaras »vinsten» som regel av rörelseidkarens arbetsinkomst, och medel till fondering förekommer inte ofta.

Bortsett från att de mindre företagen ofta i och för sig är väl så aktiva, effektiva och innovationsinriktade, egenskaper vars värde starkt begränsas av konstant underförsörjning med kapital, talar även rena rättvisesynpunkter för att investeringsavdragen bör kompletteras med någon form av likvärdiga investeringsbidrag, som kan utnyttjas av de mindre, ej vinstredovisande, företagen.

Det torde från konjunktursynpunkt vara angeläget att investeringarna äger rum snabbt. Myndighets prövning eller godkännande bör därför ej avvaktas. Det bör dessutom ankomma på företaget att självständigt avgöra investeringsinriktningen utan samhällelig styrning. Det investeringsstöd, som här avses, kan lämpligen tillföras företagen genom att de medges rätten att vid det momsbetalningstillfälle, som följer närmast efter investeringsåtgärden, avdraga ett belopp motsvarande 8 % av anskaffningskostnaden.

Jag hemställer

att riksdagen beslutar att för tiden t. o. m. den 31 december 1972 införa ett investeringsbidrag på 8 %, samt

att utskottet erhåller uppdrag att utarbeta erforderlig lagtext.

Stockholm den 12 november 1971

K.-A. LEVIN (fp)

N. O. Mauritzons Boktryckeri AB, Stockholm 1971